

Sisäasiainministeriö
sm.kirjaamo@intermin.fi

Lausunto

24.06.2010

TEM/1813/03.01.08/2010

Viite: Sisäasiainministeriön lausuntopyyntö 27.5.2010 (SM024:00/2009)

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto koskien luonnosta hallituksen esitykseksi Eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä

Sisäasiainministeriö on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi Eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä. Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan käynnissä olevan kotouttamislain kokonaisuudistuksen keskeisimpiä kysymyksiä ovat erityisesti TE-toimistojen ja kuntien välisen työnjaon selkiyttäminen, kotoutumiskoulutuksen järjestämiseen liittyvät kysymykset sekä kotouttamisen resurssit. Työ- ja elinkeinoministeriö keskittyy lausunnossaan pääasias-
sa näihin kysymyksiin. Lausunnon liitteenä ovat lisäksi teknisluontoiset kommentit ja korjausehdotukset lakiluonnokseen.

Työnjako kotouttamiseen liittyvissä asioissa

Ministeriöiden tehtävät

Esitysluonnoksen 34 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi sisäasiainministeriön tehtävistä. Ehdotetun pykälän 1 momentti vastaa sisällöltään pääosin voimassaolevaa lakia. Pykälän 2 momentin mukaan sisäasiainministeriö ohjaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia kotouttamisen, kotoutumisen ja hyvien etnisten suhteiden edistämiseen liittyvissä tehtävissä alue- ja paikallistasolla. Muiden ministeriöiden (TEM, OKM, STM) kotouttamiseen ja kotoutumiseen liittyvistä tehtävistä ei ehdoteta säädettäväksi laissa.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että ministeriöiden välinen tehtävänjako kotouttamiseen ja kotoutumiseen liittyvissä kysymyksissä kaipaa selkiyttämistä. Erityisesti tämä korostuu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ohjaamisessa. Sisäasiainministeriölle kuuluu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ohjaus kotouttamislain yleisessä toimeenpanossa. Työ- ja elinkeinoministeriö puolestaan ohjaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia kotouttamislain toimeenpanossa siltä osin, kun kyse on maahanmuuttajien työllistymisen edistämiseen ja työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksena järjestettävään kotoutumiskoulutukseen liittyvistä asioista. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa myös kotout-

tamislain toimeenpanoon liittyvistä henkilö- ja toimenpideresursseista työ- ja elinkeinotoimistoissa.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että 34 §:n ehdotettua muotoilua tulisi muuttaa siten, että se kuvaisi nykyistä selvemmin ministeriöiden välistä työnjakoa kotouttamiseen, kotoutumiseen ja hyvien etnisten suhteiden edistämiseen liittyvissä tehtävissä ja siihen liittyvässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ohjaamisessa.

Työ- ja elinkeinoministeriö korostaa, että ministeriöiden välinen yhteistyö elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ohjaamisessa on tärkeää, koska elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset puolestaan ohjaavat TE-toimistoja. Hyvän yhteistyön avulla varmistetaan, että maahanmuuttajien palvelut järjestetään TE-toimistoissa tarkoituksenmukaisella tavalla. Ministeriöiden välisellä yhteistyöllä varmistetaan myös, että maahanmuuttajien kotouttamisen resurssit kohdentuvat oikein ja tarkoituksenmukaisesti.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävistä ehdotetaan säädettäväksi 36 §:ssä. Ehdotettu pykälä täsmentää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtäviä.

Työ- ja elinkeinotoimistojen tehtävät

Työ- ja elinkeinotoimistojen tehtävistä ehdotetaan säädettäväksi 39 §:ssä. Ehdotetun pykälän 1 momentissa todetaan työ- ja elinkeinotoimistojen vastuu maahanmuuttajien kotoutumista edistävästä ja tukevista työvoimapalveluista ja muista toimenpiteistä työnhakijaksi ilmoittautuneille maahanmuuttajille sekä muista ehdotetussa laissa osoitetuista tehtävistä. Säännöksessä ei ole erikseen lueteltu työ- ja elinkeinotoimistojen tehtäviä. Lisäksi työ- ja elinkeinotoimiston on huolehdittava siitä, että sen kaikki palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille.

Ehdotettu laki kotoutumisen edistämisestä ei merkitse muutoksia nykyiseen paikallistason työnjakoon. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää kuitenkin tärkeänä, että kuntien ja työ- ja elinkeinotoimistojen välistä työnjakoa selkiytetään ja että vastuu maahanmuuttajien kotoutumisesta ja kotouttamisesta eri viranomaistahojen määräytyy viranomaisten toiminnan ja resurssien kannalta tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.

Erilaisista jo meneillään olevista tai käynnistyvistä hankkeista (pääkaupunkiseudun aiesopimus maahanmuuttajien kotouttamisen ja työllistymisen nopeuttamiseksi, ESR-rahoitteisen ALPO - Suomeen muuttaneiden alkuvaiheen ohjaus ja osaamisen kehittäminen –kehittämisohjelman hankkeet, Osallisen Suomessa -kokeilu) saadaan arvokasta tietoa TE-toimistojen ja kuntien välisen työnjaon uudelleenarvioimiseksi ja selkiyttämiseksi sekä yhteistyön kehittämiseksi.

Koska TE-toimiston kaikkien asiakkaiden palvelussa tavoitteena on viime kädessä työllistyminen avoimille työmarkkinoille joko välittömästi tai työllistymistä edistävien palvelujen avulla, olisi tarkoituksenmukaista, että myös maahanmuuttajien osalta TE-toimistolla olisi päävastuu niistä maahanmuuttajista, jotka suuntaavat työmarkkinoille ja joita voidaan TE-toimiston käytettävissä olevin keinoin auttaa.

TE-toimiston vastuulla voisivat jatkossa olla ne maahanmuuttajat, joiden ammattitaito, osaaminen ja/tai työkokemus tarjoaisivat edellytykset sijoitua suoraan työmarkkinoille sekä maahanmuuttajat, joiden työllistyminen avoimille työmarkkinoille tai yrittäjiksi edellyttäisi osaamisen ja työkyvyn arviointia, ammatillisten valmiuksien parantamista, urasuunnittelua, koulutusta tai ammatillista kuntoutusta. Esimerkiksi kotoutujat, joilta puuttuu kielen ja kulttuurin osaaminen, mutta jotka eivät tarvitse työllistyäkseen monisektorista palvelua, kuuluisivat tähän ryhmään.

Kunnilla puolestaan voisi olla päävastuu niistä maahanmuuttajista, jotka eivät suuntaa työmarkkinoille ja jotka tarvitsevat ensisijaisesti kunnan tarjoamia palveluja. Tällaisia ryhmiä olisivat esimerkiksi kotona lapsiaan hoitavat vanhemmat, joiden tavoitteena ei ole työllistyminen työmarkkinoille, luku- ja kirjoitustaidottomat sekä muut perusopetusta tarvitsevat tai henkilöt, jotka tarvitsevat ensisijaisesti toimintakyvyn selvittämistä ja sosiaalista kuntoutusta. Edellä mainittujen ryhmien palvelun järjestämiseksi kunnille tulisi varata riittävät resurssit.

Maahanmuuttaja-asiakkaan palveluprosessin eteneminen

Esitysluonnoksen 2 luku sisältää säännökset maahanmuuttajan kotoutumista edistävistä toimenpiteistä. Maahanmuuttaja-asiakkaan palveluprosessin alkuvaiheesta, alkukartoituksesta ja kotoutumissuunnitelman laatimisesta ehdotetaan säädettäväksi 9-14 §:issä.

Ehdotetun 10 §:n 2 momentin mukaan maahanmuuttajalla olisi oikeus pyytää alkukartoituksen tekemistä yhden vuoden kuluessa oleskeluluvan myöntämisestä, oleskeluoikeuden rekisteröinnistä tai oleskelulupakortin myöntämisestä. Kunnan tai työ- ja elinkeinotoimiston tulisi ryhtyä toimenpiteisiin alkukartoituksen järjestämiseksi kahden kuukauden kuluessa siitä, kun maahanmuuttaja on sitä pyytänyt.

Ehdotetun 13 §:n 1 momentin mukaan kunta ja työ- ja elinkeinotoimisto käynnistävät kotoutumissuunnitelman laatimisen yhdessä maahanmuuttajan kanssa viimeistään kahden viikon kuluessa sen jälkeen, kun hänelle on tehty alkukartoitus. Ehdotetun 14 §:n 2 momentin mukaan maahanmuuttaja ohjataan hakeutumaan yksilöllistä tarvetta vastaavaan koulutukseen tai muuhun kotoutumista ja työllistymistä edistävään toimenpiteeseen viimeistään kuukauden kuluessa kotoutumissuunnitelman laatimisesta.

Jos kunta ja työ- ja elinkeinotoimisto toimivat edellä mainittujen aikarajojen puitteissa, maahanmuuttajan alkuvaiheen palvelu etenee alkukartoituksen pyytämisestä yksilölliseen kotoutumista edistävään palveluun enimmillään noin 3 – 4 kuukaudessa. Tätä aikajännettä voidaan pitää maahanmuuttajan kannalta kohtuullisena ja toisaalta käytettävissä olevat resurssit huomioon ottaen realistisena.

Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 5 luvussa on säännökset TE-toimiston henkilöasiakkaan alkuvaiheen palvelusta ja palveluprosessin etenemisestä. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että esitysluonnoksessa tulisi vielä arvioida ehdotetun lain ja julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain säännösten mahdolliset yhteensovitustarpeet, jotta maahanmuuttaja-asiakkaan palveluprosessi ei tarpeettomasti eriytyisi TE-toimiston työnhakija-asiakkaan normaalista palveluprosessista.

Kotoutumista edistävä koulutus

Kotoutumiskoulutuksesta, sen järjestämisestä ja maahanmuuttajan ohjaamisesta koulutukseen ehdotetaan säädettäväksi 20-21 §:ssä ja maahanmuuttajan omaehtoisen opiskelun tukemisesta 22- 25 §:ssä. Ehdotetut säännökset eivät merkitse muutoksia nykytilaan, mutta täsmentävät sitä.

Kotoutumiskoulutuksen sisällöstä säädettäisiin 20 §:n 1 momentissa. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää kannatettavana koulutuksen sisällön kytkemistä opetushallituksen opetussuunnitelmasuosituksiin. Työvoimapolitiittisena aikuiskoulutuksena järjestettävältä kotoutumiskoulutukselta on tälläkin hetkellä edellytetty opetussuunnitelmasuosituksen mukaisia sisältöjä. Maahanmuuttajan rinnasteisessa koulutuksessa opetussisällöt eivät välttämättä ole olleet opetussuunnitelmasuosituksen mukaisia.

Pykälän 2 momentin mukaan kotoutumiskoulutuksen tavoitteena olisi, että maahanmuuttaja saavuttaa suomen tai ruotsin kielestä keskimäärin tason B1.1, jos kielen opiskelusta on sovittu erikseen kotoutumissuunnitelmassa. Erityisestä syystä tavoite voidaan asettaa kotoutumissuunnitelmassa B1.1. tasoa alemmalle tasolle. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että opetushallituksen suositusten noudattaminen sinänsä riittää määrittelemään kielen opetukselle asetetun taitotason. Kielitaidon tasoa ei ole tarpeen määritellä laissa ehdotetulla tarkkuustasolla. Muidenkaan opettavien oppisisältöjen tavoitetasoja ei ole määritelty lain tasolla. Pykälää voisi muotoilla siten, että siitä kävisi selvemmin esille kotoutumiskoulutuksen yleiset tavoitteet mukaan luettuna toimiva peruskielitaito.

Omaehtoisten opintojen tukemista koskevilla säännöksillä ehdotetaan korvattavaksi voimassa olevaan lakiin ja asetuksiin sisältyvät työvoimapolitiittiseen koulutukseen rinnastettavia opintoja koskevat säännökset. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää sinänsä kannatettavana tavoitetta selkiyttää rinnasteista koulutusta koskevaa sääntelyä, mutta katsoo, että ehdotetut 22-25 §:t eivät ole rakenteeltaan ja sisällöltään täysin onnistuneet. Erityisesti 22 § sisältää elementtejä, jotka ovat yhteneviä julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 9 luvun (Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu) säännösten kanssa, mutta toisaalta pykälää viitataan työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen ja sitä koskevaan sääntelyyn (julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 6 luku). Ehdotettujen §:ien sanamuotoja tulisi vielä täsmentää.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan poistettavaksi kunnan tai maahanmuuttajan omatoimisesti järjestämien kotoutumista edistävien toimenpiteiden rinnastamismahdollisuus julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 8 luvussa tarkoitettuihin työmarkkinatoimenpiteisiin. Työ- ja elinkeinoministeriön käsityksen mukaan rinnastusmahdollisuutta työmarkkinatoimenpiteisiin on käytetty hyvin vähän. Sen sijaan maahanmuuttajat ovat osallistuneet julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukaisiin työmarkkinatoimenpiteisiin (työharjoittelu, työelämävalmennus, työkokeilu). Ehdotettu muutos ei siten muuttaisi nykytilaa eikä heikentäisi maahanmuuttajille tarjottavia palveluja. TE-toimiston asiakkaina olevilla maahanmuuttajilla olisi jatkossakin käytössään koko TE-toimiston palveluvalikoima.

Osallisena Suomessa –kokeilu

Esitysluonnoksen 8 luku sisältää Osallisena Suomessa –kokeilun säännökset.

Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää huomiota erityisesti kokeilun aikaisen kotoutumiskoulutuksen hankintaa koskevaan 65 §:ään. Pykälän 1 momentin mukaan kokeilun aikaista kotoutumiskoulutusta olisi mahdollista hankkia ilman koulutuksen tuottajien kilpailutusta. Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007, hankintalaki) säännöksistä poikkeaminen edellyttäisi, että samalla laissa säädettäisiin menettelystä, miten koulutuksen hankinta kokeilun aikana toteutettaisiin (vrt. laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä 569/2009). Kokeilun sisältöä tulisi tältä osin täsmentää. Työ- ja elinkeinoministeriön asiantuntemus hankintalakiin ja sen soveltamiseen liittyen on käytettävissä hallituksen esityksen jatkovalmistelussa.

Ehdotetun 65 §:n 4 momentin mukaan kunta hankkii kokeilun aikaisen kotoutumiskoulutuksen valtion talousarviossa koulutuksen hankkimista varten osoitetulla määrärahalla tai kunnalle muutoin osoitetulla rahoituksella. Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa ei ole selvennetty, miltä momentilta kuntien hankkima koulutus olisi tarkoitus rahoittaa.

Sisäasiainministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, opetusministeriön, Suomen Kuntaliiton, Suomen Kulttuurirahaston ja Svenska Kulturfondenin 27.2.2010 allekirjoittamassa yhteistyöpöytäkirjassa on sovittu kokeilun rahoituksesta. Talouspoliittisen ministerivaliokunnan 2.2.2010 tekemän päätöksen mukaisesti valtion rahoitus kehittämistyöhön osoitetaan kohdentamalla osallisten ministeriöiden tarkoitukseen soveltuvia, olemassa olevia määrärahoja. Vuosien 2010-2011 aikana kukin ministeriö osoittaa kehittämistyöhön 500 000 € vuosittain. Yhteistyöpöytäkirjassa todetaan, että työ- ja elinkeinoministeriön momentilta 32.30.51 (työllistämisen-, koulutus ja erityistoimet), jolta työvoimapolitiittinen koulutus maksetaan, voidaan käyttää vuosina 2011-2013 kokeilun mukaiseen kotoutumiskoulutuksen järjestämiseen määrärahaa mukana olevien TE-toimistojen maahanmuuttaja-asiakkaiden osallistuessa ko. koulutukseen poluilla 1 ja 2.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että 65 §:n 4 momenttia tulisi täsmentää siten, että siitä kävisi ehdotettua selvemmin ilmi kuntien kokeilun aikana järjestämään koulutukseen käytettävä valtion rahoitus. Työ- ja elinkeinoministeriö on osaltaan valmis osallistumaan Osallisena Suomessa –hankkeen rahoitukseen talouspoliittisen ministerivaliokunnan päätöksen ja yhteistyöpöytäkirjassa sovitun mukaisesti. Ministeriön näkemyksen mukaan kuntien järjestämää koulutusta ei kuitenkaan sovitun ulkopuolelta voida rahoittaa TEM:n momentilta 32.30.51.

Työ- ja elinkeinoministeriö on jo aiemmin esittänyt, että mikäli kokeiluun osallistuvat kunnat ottaisivat vastuun luku- ja kirjoitustaidottomien sekä muiden hitaasti etenevien maahanmuuttajien koulutuksen järjestämisestä ja kehittämisestä, yhtenä harkittavana vaihtoehtona voisi olla luku- ja kirjoitustaidottomien maahanmuuttajien opetukseen varattujen resursien (n. 4 milj. €/vuosi) siirtäminen esimerkiksi kuntien käyttöön. Tämä kuitenkin edellyttäisi tiiviissä yhteistyössä (TEM-SM-OPM-OPH) laadittua suunnitelmaa koulutuksen toteuttamisesta ja rahojen käytöstä se-

kä sitä, että kokeilu olisi tältä osin valtakunnallinen. Mikäli kokeilu kuitenkin rajataan vain tiettyihin kuntiin, luku- ja kirjoitustaidottomien maahanmuuttajien opetukseen varattuja resursseja voitaisiin siirtää siinä suhteessa kuin ko. kokeilukunnissa arvioidaan olevan luku- ja kirjoitustaidottomia maahanmuuttajia.

Kotoutumistuki

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää kannatettavina kotoutumistukeen ehdotettuja muutoksia. Kotoutumistukena maksettavan työmarkkinatuen ja kotoutumissuunnitelman laatimisen välisen yhteyden poistaminen selkiyttää TE-toimistossa työttöminä työnhakijoina olevien maahanmuuttajien asemaa ja saattaa nämä yhdenvertaiseen asemaan muiden työmarkkinatuen saajien kanssa.

Esitysluonnoksen mukaan maahanmuuttajalla olisi oikeus työmarkkinatukeen työnhaun alkamisesta lukien, mikäli hän muuten täyttäisi etuuden saamisen edellytykset. Kotoutumissuunnitelman voimassaoloaikana työmarkkinatuki maksettaisiin kotoutumistukena. Koska työmarkkinatuen ja kotoutumistuen välisenä ainoana erona olisi etuuden nimi, työ- ja elinkeinoministeriön käsityksen mukaan kotoutumistuesta erillisenä tukimuotona voitaisiin luopua. Tämä selkiyttäisi työttömyysturvajärjestelmää sekä yksinkertaistaisi toimeenpanoa sekä TE-toimistoissa että Kelassa. Kotoutumistuki voisi tarvittaessa säilyä kunnan maahanmuuttajalle maksuman etuuden nimenä.

Kotouttamisen resurssit

Hallituksen esitysluonnoksen taloudellisia vaikutuksia koskevassa osiossa on todettu kotouttamisen tarvitsevan lisäresursseja. Lisäresurssien tarvetta on luonnoksessa arvioitu lähinnä kuntien näkökulmasta. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä, että kunnille turvataan riittävät resurssit maahanmuuttajien kotouttamiseen, mutta kiinnittää samalla huomiota työ- ja elinkeinotoimistojen resurssitarpeeseen. Esityksen taloudellisia vaikutuksia koskevaa osiota tulisiikin täydentää tältä osin.

Muuta

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että esityksestä puuttuvat vielä liitelait. Esitys edellyttää muutoksia ainakin työttömyysturvalakiin.

Tuija Oivo
osastopäällikkö

Tiina Korhonen
ylitarkastaja

LIITTEET

Teknisluontoiset kommentit esitysluonnokseen

TIEDOKSI

työministeri Anni Sinnemäki
valtiosihteeri Katariina Poskiparta
erityisavustaja Tapani Laakso
erityisavustaja Tarja Parviainen
kansliapäällikkö Erkki Virtanen
Työllisyys- ja yrittäjyysosaston ryhmät
Työllisyys- ja yrittäjyysosaston esikunta
Konserniohjausyksikkö
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä TE-toimistot / Tytti

Teknisiuontoiset yms. kommentit koskien luonnosta Hallituksen esitykseksi Eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämistä (versio 26.5.2010)

Yleispuustelut s. 20, viimeinen kappale ennen alaotsikkoo *Maahanmuuttajien työllisyys*: Työ- ja elinkeinoministeriö kohdensi vuonna 2009 valmentavana työvoimapoliittisena koulutuksena järjestettyyn kotoutumiskoulutukseen n. **32,2** miljoonaa euroa (perusteluissa 29,8 miljoonaa euroa, ja myöhemmin samassa kappaleessa oikea luku 32,2 miljoonaa euroa)

2 § *Soveltamisala*

- 2 momentin mukaan lakia sovelletaan henkilöön, jolla on *voimassa-oleva* oleskelulupa Suomessa. Huomioitava tilanteet, jossa oleskeluluvan voimassaolo on päättynyt, mutta henkilöllä on vireillä jatkolu-paa koskeva hakemus tai kielteisestä päätöksestä valitus. Näissä tilanteissa on katsottu, että voi olla edelleen työnhakijana TE-toimistossa, koska on ulkomaalaislain mukaan edelleen työntekooikeus (työntekijän oleskelulupa)
- 3 momentissa puhutaan Suomessa asuvasta, joka perustelujen mukaan tarkoittaa tosiasiallista Suomessa asumista (tilapäistä tai vakinaista). Määritelmä poikkeaa muussa lainsäädännössä määritellystä Suomessa asumisesta. Tästä voi aiheuta sekaannusta. Lisäksi pitäisi määritellä, kuka ratkaisee, pidetäänkö maahanmuuttajaa tässä laissa tarkoitettulla tavalla Suomessa asuvana. Ratkaiseeko kukin viranomainen sen itsenäisesti?

5 § *Tulkin ja kääntäjän käyttö*

- 2 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian tulkitsemisesta tai kääntämisestä kotoutumissuunnitelmaa ja alkukartoitusta koskevassa asiassa. Alkukartoitusta koskeva asia on esimerkiksi maahanmuuttajan osaamisen arviointi. Aiheutuuko §:stä viranomaiselle velvollisuus kääntää maahanmuuttaja koulu- ja työtodistukset?

10 § *Alkukartoituksen järjestäminen*

- 2 momentin mukaan kunta tai TE-toimisto käynnistää alkukartoituksen tekemisen kahden kuukauden kuluessa siitä, kun maahanmuuttaja on sitä pyytänyt. Onko kunnalla tai TE-toimistolla velvollisuutta järjestää alkukartoitusta, jos maahanmuuttaja ei sitä pyydä?

11 § *Kotoutumissuunnitelma*

- onko 2 momentissa välttämätöntä mainita työvoimakoulutusta erillisenä palveluna, kun muitakaan TE-toimiston tai kunnan normaalipalveluja ei luetella?

12 § *Oikeus kotoutumissuunnitelmaan ja kotoutumissuunnitelman kesto*

- 1 momentin mukaan maahanmuuttajalla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan, jos hänen katsotaan sitä tarvitsevan, on työtön ja rekisteröity työnhakijaksi tai saa toimeentulotukea. Voisiko 1 momentin muotoilla siten, että oikeus suunnitelmaan olisi kahdessa jälkimmäisessä tapauksessa ja muussakin tilanteessa se voidaan laatia, esimerkiksi seuraavasti:

Maahanmuuttajalla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan, jos hän on työtön ja rekisteröity työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon julkisesta työvoimapalvelusta annetun laissa (1295/2002) säädetyllä tavalla tai jos hän saa toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista toimeentulotukea. (Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös muulle maahanmuuttajalle)

- 2 momentin mukaan oikeus kotoutumissuunnitelmaan päättyy kolmen vuoden kuluessa siitä, kun laatimisesta on päätetty. Luontevampaa olisi kytkeä kolmen vuoden enimmäisaika ensimmäisen suunnitelman laatimisajankohtaan, ts. ensimmäisen suunnitelman allekirjoituspäivämäärään.
- 3 momentin muotoilu jättää epäselväksi sen, onko enimmäisaika viisi vuotta vai voiko viiden vuoden enimmäiskesto ylittyä esimerkiksi sairauden tai perhevapaan vuoksi. Tätä olisi hyvä täsmentää.

14 § Kotoutumissuunnitelman laativan viranomaisen tehtävät

- 1 momentti voisi alkaa sanalla *Kotoutumissuunnitelmassa*, jolloin se kuvaisi paremmin suunnitelman sisältöä ts. asioita, joista TE-toimisto tai kunta sopivat maahanmuuttajan kanssa
- 1 momentin 2 kohdasta voisi poistaa kohdat *kotoutumissuunnitelman laatimiseksi tarpeellisista ja jos maahanmuuttaja ei terveydentilansa, ikänsä, perhesyiden taikka näihin rinnastettavien syiden vuoksi voi osallistua kotoutumista tukeviin työvoimapolitiisiin toimenpiteisiin*. Lähtökohtana on, että ne palvelut, joista maahanmuuttajan kanssa kotoutumissuunnitelmassa sovitaan, ovat hänen palvelutarpeensa mukaisia.

17 § Kotoutumissuunnitelmasta aiheutuvat velvollisuudet

- onko 1 momentti tarpeellinen? Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 3 luvun 8 § sisältää jo TE-toimistolle velvollisuuden informoida työnhakijaa muun muassa tämän yleisistä velvollisuuksista, joista säädetään 3 luvun 9 §:ssä.
- onko 4 momentti tarpeellinen?

18 § Kotoutumissuunnitelman seuranta, muuttaminen ja keskeytyminen

- 1 momentin mukaan suunnitelmaa tarkistetaan vähintään kerran vuodessa. JTPL 3 luvun 3 § asettaa tiukemmat velvoitteet. Näiden yhteensovittaminen on tärkeää.
- 2-4 momentit tulisi poistaa tarpeettomina. Jos asiakkaan tilanne muuttuu (työn, yritystoiminnan tai opiskelun aloittaminen) ja asiakkuus jatkuu, suunnitelmaa tarkistetaan tilannetta vastaavaksi ja palveluja tarjotaan asiakkaan tilanteen ja tarpeiden mukaisesti. Jos taas asiakkuus edellä mainitusta syystä päättyy, myös suunnitelman voimassaolo lakkaa. Jos asiakkuus alkaa myöhemmin uudelleen, tehdään uusi suunnitelma, jossa huomioidaan asiakkaan tilanteen muutokset. Ehdotettujen säännösten soveltamisesta aiheutuu vain tarpeetonta byrokratiaa (esim. päätöksen tekeminen suunnitelman muuttamisesta tai keskeyttämisestä)

22 § Omaehtoisen opiskelun tukeminen

- Mitä 1 momentti tarkoittaa? Haetaanko tällä sitä, että omaehtoisten opintojen ajalta voi saada kotoutumistukea? Työvoimapoliittista aikuiskoulutusta ei tueta, mutta työnhakija voi saada koulutuksen ajalta työttömyysetuutta.
- 2 momentissa todetaan, että omaehtoiseen opiskeluun sovelletaan JTPL:ia siltä osin kuin se koskee työvoimapoliittiseen koulutukseen osallistuvan oikeuksia ja velvollisuuksia (6 luku). Kuitenkin 24 §:ssä säädetään opiskelijan velvollisuuksista JTPL 9 lukua vastaavasti. Tässä on ristiriitaa.
- miksi 3 momentin osalta ei voi viitata JTPL 9:4:een?. Miksi tehdään ero (vrt. maahanmuuttaja aloittanut kieliopinnot työssä ollessaan, ja jää sitten työttömäksi)?
- miksi 4 momentin osalta ei viitata JTPL 9:5:een? Miksi tehdään ero (ks. JTPL 9:5.2 mahdollisuus opintojen tilapäiseen keskeyttämiseen, jolloin 24 kk:n enimmäisaika ei kulu)?

23 § Omaehtoisen opiskelun tukemisen edellytykset

- 3 momentin lista kannattaa verrata JTPL 9 luvun 3 §:n kanssa ja kirjoittaa mahdollisimman samaan muotoon, jolloin erot (jos niitä halutaan olevan) tulevat selvästi havaittaviksi.
- 3 momentin 4 kohta: Keskusteluissa on ollut esillä kohdan muotoilu siten, että omaehtoisten opintojen tukemisen edellytyksenä ei enää olisi, että maahanmuuttaja osoittaa korkeakoulun antamalla todistuksella suorittaneensa vähintään puolet tutkintoon tarvittavista opinnoista ulkomailla ennen Suomeen muuttoa.

24 § Omaehtoisen opiskelun seuranta ja opiskelun keskeyttäminen

- Miksi tältä osin ei voi viitata JTPL 9:7:aan? Miksi tehdään ero?
- Miksi 24 §:n 1 momentissa mainitaan kunta, vaikka kunta ei esimerkiksi voi 22 §:n mukaan tehdä päätöstä opiskelun tukemisesta. Mikä on kunnan rooli seurannassa?

25 § Koulutuspalvelujen tuottajan tietojenantovelvollisuus

- luontevinta olisi tehdä yksi pykälä, jossa kootusti todettaisiin, mitä JTPL:n säännöksiä sovelletaan maahanmuuttajan omaehtoiisiin kotoutumista edistäviin opintoihin

63 § Kokeiluun osallistuvaa työ- ja elinkeinotoimistoa koskevat säännökset

- 1 momenttiin olisi lisättävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus koulutusta hankkivaksi tahoksi
- 2 momentti tulisi poistaa tarpeettomana. Laki julkisesta työvoimapalvelusta ei estä momentissa tarkoitettuja henkilöitä hakeutumasta TE-toimiston asiakkaaksi. Tästä syystä asiasta ei ole tarpeen säätää erikseen.